

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3656/29.03.2012
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

CLASA PREGĂTITOARE

**Programa școlară
pentru disciplina**

MUZICĂ ȘI MIȘCARE

*Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 3656/29.03.2012*

București, 2012

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Muzică și mișcare* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa pregătitoare din învățământul primar. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1-2 ore/săptămână și este inclusă în aria curriculară *Arte și tehnologii*, alături de *Arte vizuale și Lucru manual*.

În cadrul Ciclului achizițiilor fundamentale, disciplina *Muzică și mișcare* vizează un parcurs educativ specific etapei intuitive, ca primă etapă în realizarea educației muzicale. Asocierea muzicii și a mișcării la nivelul curriculumului oficial prezintă câteva avantaje, dintre care enumerăm:

- *Stimulează manifestarea expresivă a elevului.* De la cea mai fragedă vârstă, reacția spontană și naturală a copilului este mișcarea. Respectând acest specific, combinarea audiției și a cântecului cu mișcarea este pe deplin motivată, asigurându-se prin aceasta o practică muzicală tip joc, consonantă cu caracterul sincretic al activității școlarelor mic.
- *Reduce diferența contraproductivă între școală și viață.* Elevul este motivat în spațiul școlar să învețe prin contactul cu un mediu prietenos, care îi valorifică exprimarea personală și creativă.
- *Pune bazele învățării conceptelor muzicale* la nivel elementar într-o manieră intuitivă, accesibilă.

Programa de *Muzică și mișcare* propune un demers centrat pe dezvoltarea gândirii și pe dezvoltarea abilităților de comunicare muzicală și corporală care concurează la conturarea profilului de formare la finele Ciclului achizițiilor fundamentale. În acest scop, curriculumul este structurat pornind de la un model de proiectare curriculară bazat pe competențe, ale cărui componente sunt următoarele:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, deprinderi și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale se urmăresc a fi formate de-a lungul celor trei ani - clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a. Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și se formează pe durata unui an școlar. Exemplele de activități de învățare sunt exemple de antrenamente propuse pentru dezvoltarea competențelor.

Sugestiile metodologice cuprind reperele didactice pentru aplicarea programei într-o abordare centrată pe dezvoltarea competențelor. Conținuturile reprezintă baza de operare pentru dezvoltarea competențelor.

Au fost marcate cu asterisc componentele care vor fi urmărite la extindere (respectiv, în cadrul opțiunii pentru studierea disciplinei în 2 ore pe săptămână). Ca resurse orientative, sunt oferite sugestii pentru un repertoriu de cântece și exemple de audiții muzicale.

Competențe generale

- 1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical**
- 2. Redarea repertoriului de cântece pentru copii cu mijloace interpretative specifice vârstei**
- 3. Raportarea spontană la muzică prin intermediul propriilor abilități creative**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente simple de limbaj muzical

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
1.1. Receptarea cântecelor cu un ambitus cuprins între DO1-La1, cu o structură ritmico-melodică asemănătoare cântecelor din folclorul copiilor	<ul style="list-style-type: none"> - audierea cântecului demonstrat de propunător sau redat cu ajutorul mijloacelor tehnice - observarea unor ilustrații pe textul cântecului care ușurează receptarea - implicarea activă și dirijată în receptarea cântecelor
1.2. Receptarea unor sunete din mediul înconjurător, cu durate și intensități contrastante	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de ascultare și comparare intuitivă a unor sunete emise de obiecte cunoscute, cu sonorități distincte - jocuri de ascultare a unor sunete lungi sau scurte, emise tare sau încet de obiecte cunoscute pentru acest specific
1.3. Receptarea sunetelor vorbite sau cântate	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de audiere alternativă și comparată a sunetelor vorbite și cântate – <i>Exemplu:</i> ascultarea unei poezii, în comparație cu audierea unui cântec - exerciții alternative în colectiv – <i>Exemplu:</i> o parte din copii prezintă poezia sau cântecul, iar ceilalți recunosc auditiv
1.4. Receptarea sunetelor emise de jucăriile muzicale și percuția corporală	<ul style="list-style-type: none"> - observarea/familiarizarea cu aspectul jucăriilor muzicale - mânuirea liberă a jucăriilor muzicale (percuția corporală) detașat de cântec, în colectiv și individual - audiție: Leopold Mozart – „Simfonia Jucăriilor”

2. Redarea repertoriului de cântece pentru copii cu mijloace interpretative specifice vârstei

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
2.1. Cântarea în colectiv a cântecelor, asociind mișcarea sugerată de text	<ul style="list-style-type: none"> - exersarea asimilării integrale a cântecului – <i>Exemplu:</i> „Căldărușă plină” (din folclorul copiilor), „Huța, huța” (din folclorul copiilor), sau pe strofe; indiferent de procedeu abordat, cântecul se însușește ca un tot unitar - text și melodie, care nu se despart - reproducerea în colectiv a cântecelor însușite intuitiv, pronunțând corect cuvintele în cânt - jocuri pe cântec cu executarea unor mișcări potrivite conținutului de idei al textului (acțiuni, personaje) – <i>Exemplu:</i> „La moară” (din folclorul copiilor), „Moș Cioc-Boc” de L. Comes etc.
2.2. Cântarea în colectiv, asociind acompaniamentul liber	<ul style="list-style-type: none"> - acompanierea cântecelor cu jucării muzicale (tobe, lemne etc.) - acompanierea cântecelor cu percuție corporală (bătăi din palme, bătăi cu degetul în bancă etc.)
*2.3. Emiterea unor onomatopee asemănătoare cu sunetele din mediul înconjurător, cu durate și intensități diferite	- <i>jocuri de recunoaștere auditivă a unor sonorități din mediul înconjurător și imitarea lor folosind onomatopee</i>

3. Raportarea spontană la muzică prin intermediul propriilor abilități creative

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
3.1. Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare	<ul style="list-style-type: none">- exersarea mișcării spontane pe cântec - <i>Exemplu:</i> „Fluturaș, fluturaș” (din folclorul copiilor), însoțit de imitarea zborului; „Huța, huța” (din folclorul copiilor), cu balansul brațelor, „Căldărușă plină”, „Umblă ursul”, „Ariciul” (din folclorul copiilor)- desenarea unor imagini sugerate de textele cântecelor- audierea unor creații muzicale care declanșează mișcarea liberă, spontană - <i>Exemplu:</i> J.Haydn - Simfonia „Ceasornicul” Partea a II-a (fragment incipient), Partea a IV-a (fragment)- organizarea unor jocuri inspirate de muzica audiată - <i>Exemple de audiții:</i> W.A.Mozart –“Mica serenadă”, Partea I; George Enescu - „Impresii din copilărie” (fragment)
3.2. Executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu, din folclorul copiilor	<ul style="list-style-type: none">- jocuri pe cântece cu caracter de dans, prin asocierea cu o mișcare simplă (pași, ridicări pe vârfuri etc.)
3.3. Descoperirea și selectarea unor sonorități din mediul înconjurător, pentru acompanierea cântecelor	<ul style="list-style-type: none">- acompanierea liberă a cântecelor, cu sonorități emise de obiecte din clasă (creioane, bețișoare, masa, podeaua, dulapul etc.)
3.4. Participarea la serbări și <i>*la proiecte integrate</i> sugerate de profesor	<ul style="list-style-type: none">- implicarea în serbări cu teme diverse, în care fiecare copil să se înscrie firesc

Sugestii metodologice

Programa școlară se adresează profesorilor. Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, lectură realizată pe orizontală. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Lectura se realizează în succesiunea următoare: de la competențe generale, la competențe specifice, la activități de învățare și de la acestea din urmă la conținuturi.

Conținuturi¹ utilizate pentru dezvoltarea competențelor specifice:

Cântarea vocală

- cântarea în colectiv
- *dicția**

Mișcarea pe muzică:

- liberă; sugerată de textul cântecului; *impusă**
- percuția corporală (bătăi din palme, cu degetul pe bancă)

Cântarea instrumentală

- mânuirea jucăriilor muzicale (tobe, lemne)
- **cântarea cu acompaniamentul instrumentului muzical mînuit de propunător*
- jucăriile muzicale improvizate

¹ Conținuturile marcate cu asterisc sunt utile pentru dezvoltarea competențelor propuse la extindere.

Elemente de limbaj muzical

- sunetul din mediul înconjurător: lung-scurt, tare-încet
- sunetul vorbit sau cântat

Creația muzicală accesibilă

Strategii didactice

Cântarea vocală, cântarea instrumentală (cu jucării muzicale) și audiția muzicală sunt mijloacele esențiale de realizare a educației muzicale, fiecare dintre acestea fiind însoțită de mișcare.

Mișcarea pe muzică la această vârstă înseamnă:

- bătăi din palme, pe genunchi, pe piept etc.;
- pași egali, pe loc sau în deplasare;
- pași simpli de dans;
- ridicare ritmică pe vârfuri;
- mișcări ale brațelor, ale trunchiului;
- mișcări sugerate de textul cântecului (acțiuni, personaje);
- mânuirea jucăriilor muzicale;
- dirijat intuitiv.

Cântecul ocupă locul cel mai important în educația muzicală a copiilor, cu condiția ca ambitusul, linia melodică, structura ritmică, conținutul de idei și îmbinarea textului cu melodia să respecte capacitatea vocală și particularitățile de vârstă ale copiilor.

Propunerea programei de realizare a educației muzicale prin joc înseamnă asocierea mișcării, ca mijloc interpretativ specific copiilor, atât cu cântecul, cât și cu audiția. Această modalitate de lucru dă copilului bucuria unor manifestări spontane și originale pe muzică, acte menite să-i trezească în final interesul și atracția pentru muzică, încrederea în capacitatea sa de a opera cu muzica. O altă cerință desprinsă din programă este aceea a utilizării în forme variate a jucăriilor muzicale, ceea ce reprezintă o contribuție la firescul, exuberanța, creativitatea și spontaneitatea copiilor în manifestarea lor muzicală.

Însușirea intuitivă a cântecului reprezintă o preluare *prin imitație* ca un tot unitar (text-melodie) a acestuia, respectând traseul de la colectiv spre individual și înapoi la colectiv, asigurând mereu percepția întregului. În reluările repetate ale cântecului (în vederea însușirii lui) este bine să se aducă mereu procedee noi, atractive pentru copii, care să transforme acest proces mecanic într-unul viu și eficient.

Competențele prevăzute de programă conduc demersul didactic de la receptare spre redare și apoi spre dezvoltarea creativității, atât în ceea ce privește repertoriul de cântece, cât și elementele de limbaj muzical. Modalitățile de lucru propuse sunt menite să dezvolte abilitățile creative ale copiilor, abilități care să poată fi transferate într-o varietate de contexte educative.

Sugestii pentru repertoriul de cântece

1. Numărători din folclorul copiilor
2. Huța, huța - d.f.c.
3. Melc, melc - d.f.c.
4. Mama - d.f.c.
5. Căldărușă plină - d.f.c.
6. Fluturaș, fluturaș - d.f.c.
7. La moară - d.f.c.
8. Fluture roșu - d.f.c.
9. Umblă ursul - d.f.c.
10. Ariciul - d.f.c.
11. Trompeta - d.f.c.
12. Moș Cioc-Boc – Liviu Comes
13. Soldații – G.Brezul, N.Sacsu
14. Ninge, ninge – d.f.c.
15. Baba Oarba – d.f.c.
16. Degețelele – D.D.Stancu
17. Trenulețul – D.Voiculescu
18. Cu ciocan și cleștișor – Harry Brauner
19. Voinicii – N.Ionescu
20. Moara – C.Mereș

Recomandări privind audițiile

- Jocuri populare din zonă
- Anotimpurile – A. Vivaldi
- Simfonia jucăriilor – Leopold Mozart
- Mica serenadă – W. A. Mozart
- Simfonia “Ceasornicul” – J. Haydn
- Scene pentru copii (pian) – R. Schumann
- Uvertura la Visul unei nopți de vară – F. Mendelssohn-Bartholdy
- Suita Impresii din copilărie – G. Enescu